

BRONNEN VOOR GENEALOGISCH ONDERZOEK – ENKELE NUTTIGE TIPS

E. De Popp-kaarten en de bijhorende leggers

Popp-kaarten zijn kadastrale kaarten met de situatie van circa de helft van de 19^e eeuw. Net zoals de kadastrale documenten geven ze ons slechts inlichtingen over de eigenaars van onroerende goederen in een bepaalde gemeente. De kaarten zijn echter vaak nuttig om een bepaald goed te lokaliseren.

De kaarten zijn vergezeld van een legger.

De belangrijkste collecties Popp-kaarten zijn terug te vinden in de Kaartenleeszaal van de Bibliotheek van de Universiteit Gent (vooral Oost-Vlaanderen) en de Kaartenleeszaal van Koninklijke Bibliotheek van België (Albertina) in Brussel (bijna alle kaarten). In het stadsarchief Deinze bewaren wij een collectie fotokopieën van Popp-kaarten en leggers van ons werkgebied.

Wie was Popp?

Philippe-Christian Popp werd geboren te Utrecht in 1805. In 1818 verhuisde hij naar onze streken die toen nog deel uitmaakten van het Koninkrijk der Nederlanden. In 1830 verkoos hij in België te blijven en in 1831 verwierf hij de grote naturalisatie. Popp werkte aanvankelijk als bediende bij het kadaster in Mons en daarna als controleur voor dezelfde administratie in Brugge. Al vlug was hij politiek actief in het jonge België; in 1837 stichtte (en drukte) hij het belangrijkste liberale blad van Brugge "Journal de Bruges". Toch bleef hij geïnteresseerd in het kadaster en gezien hij over een drukkerij beschikte had hij de gelegenheid zijn ervaring te commercialiseren. In 1842 startte hij met zijn "Atlas cadastral parcellaire de la Belgique" waaraan hij werkte tot zijn dood in 1879. Op dat ogenblik waren de kadastrale plannen en leggers verschenen van alle gemeenten van Oost- en West-Vlaanderen, Brabant, Henegouwen, Luik en circa de helft van de provincie Antwerpen (arrondissement Mechelen en een groot deel van het arrondissement Antwerpen). Popp ontving verschillende prijzen voor zijn werk; toch is het twijfelachtig of de publicatie van zijn kadasterkaarten ook een commercieel succes was. Men kan eerder het omgekeerde veronderstellen, onder meer gezien niemand zijn werk voortzette en zijn aangifte van nalatenschap negatief was.

De onderdelen van de Popp-kaarten + legger

Kaarten:

De kaarten zijn opgesteld op schaal 1/5000, met soms uitvergrotingen van agglomeraties op 1/2500 in een hoek van de kaart op 1/5000, of op een afzonderlijk kaartblad.

Legger:

De leggers van Popp bestaan uit 4 delen:

- 1) Een eerste pagina waarop van elk soort "ongebouwde" en "gebouwde" eigendommen de verschillende klassen met de daarmee overeenkomende "zuivere begroting" of "zuivere begroting per bunder" (wordt hier bedoeld: hectare), staat vermeld. Onderaan deze bladzijde wordt ook telkens de totale oppervlakte van alle percelen vermeld en het totale "zuiver belastbaar inkomen der eigendommen" (met behulp van deze gegevens kunnen we de Popp-kaarten dateren aan de hand van de mutatiestatuten 223 van het kadaster).
- 2) Een tweede deel betreft de "**Alphabetische lyst** der eigenaeren, vruchtgebruikers, erfpachters, met verwijzing naar het cyfer der artikels waer onder hunne namen, woonst en eigendommen op de legger voorkomen".
- 3) In een derde deel wordt een **opsomming gegeven van alle percelen**, eerst van sectie A, dan van sectie B..., waarbij telkens wordt verwezen naar het artikel van de legger.

4) Tenslotte volgt **de eigenlijke legger waarin alle eigenaars,... worden vermeld** met hun bezit in de gemeente (telkens sectie + nummer), de aard van hun goed, evenals oppervlakte, klasse en belastbaar inkomen van hun eigendom.